

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی

۲۰۲۴/۰۷/۲۹

پښتو ژباړه: رحمت آریا

د پادشاه میلیندا

پوښتنې

۴۲ برخه

درییم کتاب

ویمتی کهدنه پنهو¹

د سختیو له منځه وړل

څلورم څپرکی²

۱- [۶۵] پاچا وویل: ناگه سینا، آیا پینځه آینه گانې³ «سترگه، غور، پزه، ژبه او جسم» د بېلابېلو افعالو یا د یوه فعل له لارې رامنځته کېږي؟ «یعنی د بېلابېلو کرمانګانو یا د یوې کرمان له لارې»

د بېلابېلو افعالو له لارې، نه د یوه فعل له لارې

یوه بېلگه ئې راکړئ

ای پاچا! تاسو څه گومان کوئ که زه په یوه پټې کې پینځه ډوله تخمونه وکړم، آیا زه به په حاصل کې ورڅخه بېلابېل تخمونه تر لاسه کړم که یو تخم؟

څرگنده چې هو

¹ - VIMATI-KKEHDANA-PAÑHO

² - د څپرکیو شمېرو همداسې دوام موندلی دی ځکه دویم او درېیم کتابونه په حقیقت کې د یوه کتاب دوی برخې دي. وگورئ پورته: څلورمه پاڼه- لیکوال

³ - Āyatanas یا پالي لیکدود आयतन په پالي ژبې کې د سیمې، ساحې، چاپیریال او حسي اعضاوو په معنی ده- ژباړونکی

د پاڼو شمېره: له 1 تر 6

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

همدا خبره د آيته گانو د توليد په هکله هم صادق ده

دېر بڼه ناگه سینا⁴

۲- پاچا وويل: ناگه سینا! ولي ټول انسانان يو شان نه دي، يو شمېر لنډ ژوند لري، يو شمېر ئي اوږد ژوند لري، يو شمېر ئي ناروغه دي، يو شمېر ئي روغ رمت دي، يو شمېر ئي بد رنگه يو شمېر ئي بڼکلي، يو شمېر ئي په ژوند کې اغيزناک دي يو شمېر ئي دېر ځواکمن دي، يو شمېر ئي شتمن دي يو شمېر ئي نيستمن، يو شمېر ئي له تيب ذاته دي يو شمېر ئي له لور اصیل ذاته دي، يو شمېر ئي لیوني او يو شمېر ئي هوبنيار دي؟

شيخ خواب ورکړ چې: ولي ټول سيزجات سره يو شان نه دي، يو شمېر ئي تروه دي، يو شمېر ئي مالگين، يو شمېر ئي تيز خوند لري، يو شمېر ئي تراخه او تيز او يو شمېر ئي خواره دي؟

صاحب زما په خيال دليل ئي دا دی چې هر يو ئي خائنه جلا جلا تخمونه لري.

همداسې ده لويه پاچا، تاسو د انسانانو په منځ کې توپيرونو ته گوته ونېوله، هغوی هم همداسې دي. په همدې هکله هغه مبارک ويلي چې: اي برهمنه، ټول موجودات هر يو ئي خائنه خپله کرما لري، موجودات د کرماگانو وارثين دي، دوی د خپل قوم په کرما پورې متعلقه دي، دوی د کرما له لارې سره خپلوان دي، هر يو ئي خپله کرما د خپل ساتندوی مشر په توگې لري. دا کرما ده چې دوی سره په لور او تيب او يو بل ته په ورته ویش⁵ له يو بله بېلوي.

دېر بڼه ناگه سینا

۳- پاچا وويل: ناگه سینا! تاسو راته وويل چې له دنيا څخه ستاسو خلکو لاس اخيستنه ددې لپاره ده چې په دې سره به اوسنی کر او پای ته ورسېږي او دا کر او به د تل لپاره له منځه لاړ شي او په راتلونکي کې به رامنځته نه شي⁶.

۴ - ددې پاراگراف معنی او ژباړه آسانه نه ده، ځکه د آيته نا وبيکي يا د حسي غرو يا فزيکي «جسمي غرو» لپاره کارول کېږي؛ او په خپله متن کې هم داسې څه نه دي ويل شوي چې څوک دې ورڅخه معنی واخلي. بنايي موخه ئي بڼه ليد، اورېدنگ او نور وي چې د هر زېږون په يوه پړاو کې د تېر وروستي زېږون د جلا کرما پایله وي. خو زه ورباندې دېر داده نه يم او په ۷۶ پاڼي کې سيمهالي متن هماغومره مبهمه دی چې په خپله پالي متن مبهمه دی. ليکوال

۵ - بناغلی ترنکنر وايي چې دا پوښتنه له ۱۳۵ مکھيمه Magg-hima څخه را اخيستل شوي ده. همدا خبره په څو ځله بل چېرې په پيټه گانو کې هم راغلي ده. د بېلگې په توگې انکوټره څلورمه Anúttara IV, 197 (pp. 202-203 of Dr. Morris's edition for the Pāli Text Society). ليکوال

⁶ - Above, II, 1, 5, p. 50, and compare I, 38

د پاڼو شمېره: له 2 تر 6

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په څير و لولئ

آيا دا دنيا پرېښودونه مو د پخوانيو هلوځلو په مټ تر سره کېږي او يا په اوسمهال کې، سر له همدا اوسه؟

شيخ ځواب ورکړ: د اوسمهال هڅې د هغو کړاونو لپاره دي چې لا تر اوسه پاتې دي، پخواني هلې ځلې د هغو کړاونو لپاره وي چې بايد شوي وي.

يوه بېلگه ئې راکړئ⁷

اي پاچا! تاسو څه گومان کوئ؟ کله چې تاسو تږي سئ آيا له تندي وروسته غواړئ د خپلې تندي ماتولو لپاره په دې هيلې يوه څاه يا يو مصنوعي لښتې وکېندئ چې اوبه ورڅخه تر لاسه کړئ؟

څرگنده ده چې نه صاحبه

نو د اوسنيو هڅو خبره هم همداسې ده، هغه کړاونه چې پاتې دي بايد د هغوی د له منځه وړلو لپاره اوسمهال هلې ځلې وشي، پخواني هلې ځلې د هغو کړاونو لپاره وي چې پر وړاندې ئې هڅې شوي وي.

يوه بله بېلگه ئې راکړئ

اي پاچا! تاسو څه گومان کوئ؟ کله چې تاسو وري سواست نو له لورې وروسته غواړئ په دې هېلې يو پټی قلبه کړئ او تخم په کې وکړئ چې د خوراک لپاره ورڅخه خواره تر لاسه کړئ؟

څرگنده ده چې نه صاحبه

نو د اوسنيو هڅو خبره هم همداسې ده، هغه کړاونه چې پاتې دي بايد د هغوی د له منځه وړلو لپاره اوسمهال هلې ځلې وشي، پخواني هلې ځلې د هغو کړاونو لپاره وي چې پر وړاندې ئې هڅې شوي وي

يوه بله بېلگه ئې راکړئ

اي پاچا! تاسو څه گومان کوئ؟ که ستاسو پر وړاندې يو سمبال لښکر د جگړې لپاره ودرېږئ آيا تاسو د ميرڅمن د لښکرو له رسېدو وروسته د خندقونو د کېندې، د مورچلونو د جوړونې، د څار کوټونو د جوړونې، د استحکاماتو د جوړونې

⁷ - These three illustrations recur (nearly) below, III, 7, 3, pp. 125-126.

او د خوراكي توکو د زېرمتونونو د جوړونې په فکر کې کېږئ؟ آیا له دې وروسته تاسو د فيلانو د سمبالونې، يا جنګي آس سپرو، يا د غيشو او ليندۍ وپشتني د بگيو د چمتو کولو او روزني او يا د دفاعي استحکاماتو د هنر په فکر کې کېږئ؟

څرګنده ده چې نه صاحبه

نو د اوسنيو هڅو دليل هم دا دی چې د هغو شيانو لپاره بايد وشي چې پاتې دي، پخوانۍ هڅې خو د هغو کړاونو لپاره شوي وي چې بايد له منځه تللي وای. د همدې دليل لپاره اي پاچا هغه مبارک ويلي چې:

پرېږدئ چې هر هوښيار انسان مخکې له مخکې د ستونزو د هوارولو داسې وړتيا ولري
چې په هغه کې خپل خیر او نيکمرغي وويني!
دی نه بايد د کراچي وان د فکر په شان وي بلکه ټينګ او ثابت وي
پرېږدئ چې دی خپل گام نيغ او په خیر اوچت کړي
کراچي وان به لوري آساني لاري ووهي

خو کله چې په سختو او له گړنگونو ډکو مورونو او نا بلدو سرکونو باندې اوري په آساني د ناتوانۍ په فکر کې ډوبېږي⁸ د همدغه کراچي وان په شان جوارينگر هم دی چې د جوارۍ پر مهال ټولې د قمار دانې په گواښ کې اچوي او بابلوي نې

ضعيف فکری انسان هم همدا شان دی چې تر دې دمه له نېبېگنو او خیر څخه سترگې پټوي او د شرارت پر لارې درومي، خو کله چې د مرگ ځواکمنو منگولو ته لوېږي، په زړه کې دننه ویر کوي دی هماغه قمار بابللي جوارينگر ته ورته دی چې د اړتيا د ساعت⁹ پر مهال ځان کروي

[۶۷] ډېر بڼه ناگه سینا

---

8 - گهايتي Ghāyati : دا يوه استثناء ده چې دا وييکې د خپل اشتقاقی مصدر له مخې دوي معنی گانې لري يا د «سوځېدلو» يا د «فکري عبادت کولو» په معنی دی، او ددغو معنی گانو په پام کې نيولو سره دلته کېدی شي «سوځېدنگ» يا «په فکر کې ډوبېدنگ» وي. خو دلته نې حقيقي معنی هماغه دويمه معنی ده نه لومړنۍ معنی چې له مصدر څخه نې اشتقاق شوي ده، او په همدې معنی ددريمي گاتکې په ۳۵۴ پاڼې کې په څرګنده راغي دي او دلته د گايېتي وييکې په مرکبه بڼه د پگ گهايتي pagghāyati په ډول راغلی چې چې «د يوه شي په هکله په فکر کې د ډوبېدنگ» په معنی راغلی دی. ليکوال

9 - دا د دويمې سمې يوټا نيکايه د دويمې او دريمي پاڼې Samyutta Nikāya II, 3, 2 (p. 57 in M. Feer's edition, published by the Pāli Text Society) له مخې اخيستل شوي ده. دلته ددغي برخې لوستنه زموږ د متن له بڼې لږ څه توپير لري، او پورتنۍ ويل شوی شعر د بودا پر ځای د کهمه/خمه Khema يا د خدای خولي ته ويل کېږي. هينه تي کيمبوري په ۷۹ پاڼې کې (Hinatī-kumburê (p. 79) په وروستۍ کرښې کې د بساغلي ايم ليون فري M. Léon Feer له ژباړې سره همغږی دی چې دا کرښه د مانو لپاره لولي؛ او ما په خپلې ژباړې کې د هغوی ژباړه په پام کې نيولې ده. د گاتکه Gātaka په کتاب کې څو شعري بڼدونه دي چې په دښتې کې د يوه ورک شوي کراچي وان په هکله ده خو په دغو شعرونو کې داسې شی نه شته چې هغه دي دلته په يادې شوي قصې پورې اړوند وبلل شي. ليکوال

۴- پاچا وویل : تاسو «بودایان¹⁰» وایاست : چې د دوزخ اور تر عادي اور ډېر پیاوړی او سوځوونکی دی. که په یوه عادي اور کې یوه وړوکی ډبره واچول شي پرته له دې چې له منځه لاړه شي بنایي تر څو ورځو پورې لوگی وکړي؛ خو که ددغه معبد د گنبدی په شان یوه لویه ډبره د دوزخ په اور کې واچول شي نو په هماغه شیبې به په بشپړ ډول له منځه لاړه شي. زه په دې خبرې هېڅ باور نه شم کولی. او له بلې خوا تاسو وایاست : هر ډول موجود چې وي بیا زېږون مومي، سره له دې چې دا موجود د زر هاوو کلونو لپاره په برزخ کې پاتې وي، بیا هم له منځه نه ځي. دا هم هغه څه دي چې زه ئې نه منم.

شیخ وویل :ای پاچا تاسو څه گومان کوئ؟ آیا د شارک¹¹ د کبانو، تمساحو، کیشپانو، طاووسانو او کوترو بنځینه کلکې ډبرې او شگې نه خوري؟

هو صاحبه، خوري ئې

بڼه نو بیا څه؟ اوس راته وایاست کله چې دوی دا ډبرې خوري او دننه ددوی نس ته ځي آیا دا ډبرې له منځه ځي؟

هو له منځه ځي

او هغه جنینونه چې د همدغو حیواناتو په گېډو کې شته هم له منځه ځي؟

څرگنده ده چې له منځه نه ځي

بڼه نو ولي له منځه نه ځي؟

صاحبه زه گومان کوم چې دوی د کرما د اغیزې له کبله له منځه نه ځي

همداسې ده لویه پاچا، دا د کرما د اغیز له کبله ده چې که موجودات د زر هاوو کلونو لپاره په برزخ کې پاتې شي بیا هم له منځه نه ځي. که دوی همدلته بیا زېږون مومي، بیا هم وده کوي، لویږي او مړه کېږي. په دې هکله ای پاچا هغه مبارک په څرگنده ویلي چې:

¹⁰ - 'You ' in the plural: that is, 'you Bhikkhus.' So also above, PP- 30, 50.

¹¹ - دلته یوه ټکي ته باید پام وکړو چې د یادو شویو ژویو او څارویو بنځینه بڼې په هرې ډلې کې غیر عادي دي چې د «inî» د غږ پر ځای ورته یوازې د ساده «î» غږ د نومونو په پای کې راغلی دی. لومړی څاروی چې مکړیني Makarinî دی چایلدرز د یوه افسانوي حیوان په ډول ژباړلی دی، خو د پینځمې انګوتې په لومړۍ او څلورمې پاڼې کې د بوداګهوسه له لیکنې په څرگنده ښکاري چې دلته موخه یو عادي څاروی دی، او دا زه د خپل گومان له مخې وایم او په دې باور یم چې ما دلته «شارک» د گومان او حدس له مخې راوړلی دی. لیکوال

تر هغو به څوک ونه مري چې شريره کرما له پینو نه وي غورځول شوي¹²

یوه بله بېلگه ئی راکړئ

ای پاچا تاسو څه گومان کوئ؟ آیا د زمريانو، ببرانو، پيرانگانو او سپیو بنځینه کلک هډوکي او کلکي غوښي نه خوري؟

هو دوی همداسې شيان خوري

بڼه نو بیا څه؟ اوس راته ووايست کله چې دوی دا کلک شيان [۶۸] خوري او دننه ددوی نس ته ځي آیا دا کلک شيان له منځه ځي؟

هو له منځه ځي

نور بیا

او هغه جنینونه چې د همدغو ژویو

یادونه: [قدرمنو لوستونکو! دا هم د بناعلی رحمت آریا د آرشیف لینک](#)

---

¹² - From Aṅuttara III, 35, 4 (p. 141 of Dr. Morris's edition for the Pāli Text Society).

د پاڼو شمیره: له 6 تر 6

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاروالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرولو مخکي په ځیر و لولئ